

KOGUT, KRZYŻ I KOLEJKA – TROPEM HISTORII BOGORII

Dzień dobry Questowiczu, witam Cię w Bogorii. Wierzę, że gdy ją poznasz, całkowicie Cię olśni. Przepięknie położna na dość sfałdowanym terenie, co starych Gór Świętokrzyskich stanowi obrzeżenie. Natomiast samą osadę do najstarszych zaliczysz na Ziemi Sandomierskiej, nie mówiąc już o okolicy, gdyż pierwszy zapis poświadczający jej istnienie pochodzi z 1191 roku, gdy wyliczano uposażenie kolegiaty NMP w Sandomierzu. Jednakże wiedzieć musisz, iż miejscowości o nazwie Bogoria jest wiele, a źródło pochodzenia tkwi w założycielskim dziele jednego z najstarszych rodów średniowiecznej Polski – Bogoriów, którzy jako ród rycerski posiadali wioski wokół gniazda rodzinnego niedaleko Sandomierza. Opowiadam Ci to wszystko, gdyż do tego zmierzam, że też wywodzę się z Bogoriów i jako rycerz herbowy (dwie białe złamane strzały, położone w czerwonym polu żeleźcami w przeciwne strony, jedna do dołu, a druga do góry) budowałem potęgę rodu pospołu z mymi przodkami, nadto za założyciela też uchodzę miasta Bogoria – (przywilej lokacyjny na staran drogze otrzymałem od króla Zygmunta III Wazy w 1616 roku. Prawa miejskie, które dekretem carskim utracone zostały w 1869 roku od 1 stycznia 2024 roku są zwrócone). Jednak do tego, kim jestem, masz dojść krok po kroku. Czytaj wskazówki, rozwiąż zagadki, a na koniec naszej questowej wyprawy wszystkiego się dowiesz i skarb zdobędziesz, który dla Ciebie ukryłem starannie. Czas w drogę, kapliczkę w zasięgu wzroku znajdziesz. Podejdź do niej, na szczycie widnieje $\square_{18} \square_{39} \square_{41}$, który dzięki podmuchom wiatru ku różnym świata kierunkom się kręci. Na nim data $\square_K \square_{-} \square_{-}$, a sama kapliczka, choć niby typowa w swej architekturze, wewnątrz cudowne źródło chowa, więc zamiast tradycyjnej podłogi masz tu płytę betonową oraz ocembrowany otwór kamienny z krystaliczną wodą, która według miejscowej tradycji niejednego uzdrowiła. Nigdy jej tu nie brakuje, a w lustrze krucyfiks się odbija, który został wyrzeźbiony z polichromowanego drewna (tablica podpowie) w $\square_{-} \square_{-}$ roku. Według lokalnych podań z dawien dawna mieszkańcom Bogorii obecna tu woda

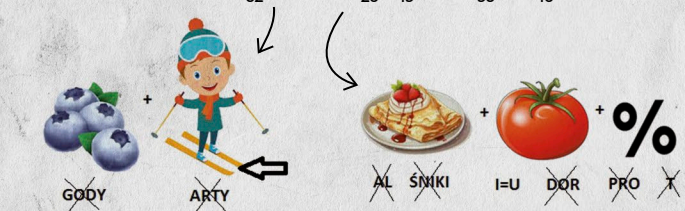
służyła na co dzień w ich gospodarstwach domowych oraz dając orzeźwienie zdrowym, a także lecząc chorych. Nic dziwnego, że nasze źródło obrosło legendami. Jedna ma związek z pewnymi trzema pijanymi mężczyznami, którzy chcąc ugasić pragnienie, akurat tu się zatrzymali. Już napiwszy się wody, jęli szydzić, przy tym też szarpali krucyfiks Ukrzyżowanego Chrystusa. Rady nie dając, ruszyli dalej. Nikt tego nie widział, niby nic się nie stało... ale ludowa wiara w sprawiedliwość inaczej rzecz ogarnia. Wkrótce wszyscy trzej jednakowoż pomarli w męczarniach. Z legendą wiąże się także intencja kapliczki budowy. Jadący na koniu szlachcic, drogą już mocno zdrożony, wpadł w bagno i powoli zaczął się pogrążyć w topieli. Zwrócił się wówczas w modlitwie do ostatniej nadziei, do Matki Bożej Bogoryjskiej. Tak zdołał się uratować, postanawiając w tym miejscu kapliczkę wybudować...

Woda ze źródła, przez wielu „ $\square_{10} \square_{27} \square_{16} \square_{52}$ ” zwana,

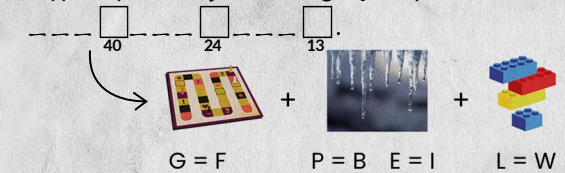
w leczeniu wrzodów, chorób skóry, oczu jest polecana. Do dzisiaj w Wielki Czwartek bogorianie pielgrzymują tu, wiążąc źródło ze zmartwychwstaniem. Czas dalej ruszać. Kapliczkę po swojej lewej zostaw i przed siebie. Bezpiecznie na drodze nogę postaw, przez drogę. Cmentarz mijając po lewej, odpowiedz mi na pytanie, ile kul na słupach cmentarnej bramy tkwi? \square_R . Pewnie wiesz, że to cmentarz Parafii Rzymskokatolickiej pw. $\square_{36} \square_{21/30} \square_{37}$ w Bogorii, a zatem Ci przyjdzie podejść przed front kościoła. Policz, ile postaci ukazano tylko pod wizerunkiem Boga? \square_S Cyfrę masz zapisaną? Opowiem Ci o świątyni, która na wzgórzu zasiada, by krajobrazowi jakoby sakralnego wymiaru dodawać. Z daleka widać, iż bardziej godnego miejsca nie ma dla niezwykłego wizerunku Matki Bożej Pocieszenia, zwanej Matką Bożą Bogoryjską. Kościół drewniany stanął w 1620 roku, a sześć lat później został obdarowany słynącym z cudów obrazem namalowanym przez Jana

Sochera z Krakowa. Za sprawą zaś usilnego starania dziedzica dóbr Bogoria, kasztelana sandomierskiego Michała Konarskiego, przystąpiono do budowy tegoż, już murowanego. W 1748 roku ruszyły prace budowlane, których ostateczny finał dopiero w 1778 roku nastanie. O świątynię dbali także mieszkańcy, kiedy po pożarze w 1893 roku, podczas remontu, oddali jej swe serce w darze. Przyszły jednak ponownie złe czasy, gdyż późne lato 1944 roku oddało głos samolotom, czołgom oraz armatom, skutkując poważnym uszkodzeniem dachu oraz strąceniem wieży. Wybiciu uległy niemal wszystkie szyby. Całe mienie, od cennych naczyń liturgicznych aż po kościelne bielizny, spłonęło. Po przejściu frontu proboszcz jął leczyć blizny: odbudowano wieżyczkę, naprawiono dach, a uszkodzoną dachówkę zastąpiono blachą. W okna zaś wstawiono nowe szyby witrażowe, które zamówił ks. Piętnak jeszcze podczas okupacji, ale choć dotarły tu z Krakowa, na miejsce ich składowania wybrano podziemia, tam też przetrwały i w 1945 roku mogły zostać zainstalowane. Dziejów zarys Ci nakreśliłem, więc zadanie do wykonania przywołam. Poniżej zapisz słowa znad głównych drzwi do kościoła: $\square_{35} \square_{19} \square_{28} \square_{54} \square_{43} \square_{33}$. Wyjdź bramą, ale tą,

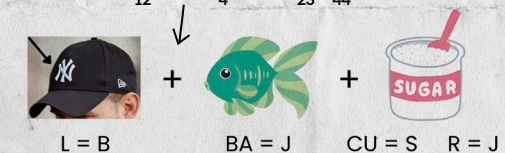

którą dziś przekroczysz po raz pierwszy, i udaj się stąd ku pierwszej kapliczce, jaka przed Tobą się pojawi, gdyż zamieszkuje ją św. $\square_{32} \square_{26} \square_{45} \square_{53} \square_{46}$, co trzyma $\square_{25} \square_{51} \square_{31}$. Drewnianą, polichromowaną figurę świętego w pozie tańczącej wykonano pewnie na wzór, co było w modzie pierwotnej, nie zachowanej do czasów dzisiejszych. Jan Nepomucen po męczeńskiej śmierci został świętym Kościoła jako patron szczerzej spowiedzi, dobrej sławy, tonących i orędownik ludzi w czas wezbrań zalewanych. W tradycji ludowej chroni pola i zasiewy przed powodzią,

ale również i suszę. Tymczasem przejdź na kolejny poziom wyprawy i z lewej zostaw Figurę Chrystusa

Idź w dół, potem skręć w prawo – dla bezpieczeństwa swego przejdź po wyznaczonych pasach – i na kolejne pasy w stronę słupa ogłoszeniowego oraz przystanku, gdyż tu się dowiesz, że postać na postumencie to pierwszy Marszałek Polski $\square_{50} \square_{17} \square_{20/29} \square_{47} \square_{22} \square_{15}$, który niewoli narodowej rozwiął troski. Zapisz jeszcze, że żył $\square_Z \square_O$ lat, a przy płaszczu \square_Z guziki ma. Pomnik z białego kamienia wykonano podczas pleneru rzeźbiarskiego w 2012 roku na pamiątkę osobistego pobytu brygadiera w Bogorii, w czasie tworzenia legionowego mitu, w maju 1915 roku po bitwie pod Konarami. Ruszajmy dalej, gdzie wspomniana postać z pomnika zerka, ku rozpoznanej z kształtu ciuchci $\square_{12} \square_{4} \square_{23} \square_{44}$

To pomnik dłuta Józefa Żaka – rzeźba parowozu Px48 w kamieniu wykuta. Identyczny kursował przez Bogorię jeszcze w II poł. XX wieku. Pierwszą linię kolejową zbudowali Austriacy z dala od zgiełku w 1916 roku. Trasa biegła od Jędrzejowa do naszej Bogorii, gdzie powstała jedna z ważniejszych stacji węzłowych i to wiesz, że przewożono różne towary – głównie płody rolne, węgiel, materiały budowlane oraz ludzi (towarowych było więcej!) w wagonach osobowych. Stacja węzłowa dawała pracę większości mieszkańcom osady. Przepisz z pomnika datę z czerwonego tła: $\square_F \square_{-}$, i idź dalej, ale tak, by kolejki przód mieć po lewej. Ulicą Rynek zmierzasz, a gdy dojdiesz już do drogowaskazu, wybierz tę, którą kojarzysz z ostatnim pomnikiem, czyli ul. $\square_{48} \square_{34} \square_{11}$ i przed siebie idź zacznij. Nim na skrzyżowaniu na chwilę przystaniesz, czytaj quest, jeśli więcej wiedzy o ziemi bogoryjskiej poznać chcesz.